

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความคิดทางปรัชญาในภายิตมั่ง	
ชื่อผู้เขียน	นายยุทธพงษ์ สืบศักดิ์วงศ์	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาปรัชญา	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. วิโรจน์ อินทนนท์	ประธานกรรมการ
	อาจารย์ ดร. พิสิฐ โคตรสุโพธิ์	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุณี วงศ์ละคร	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาความคิดทางปรัชญาในภายิตมั่งมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาแนวคิดทางอภิปรัชญาและจริยศาสตร์ของมั่ง โดยศึกษาจากตัวบทภายิตและการแปลความหมายจากการสัมภาษณ์ผู้รู้มั่งจากนั้นจึงสังเกตรากฎการณ์ที่เกิดขึ้น ในสังคมมั่งแล้วนำมาเชื่อมโยงกับความหมายในภายิตแล้วนำมาวิเคราะห์ความคิดทางปรัชญา

ผลการศึกษาพบว่า มั่งมีแนวคิดทางด้านอภิปรัชญาว่า โลกประกอบด้วยลักษณะ 2 ส่วนที่ปฏิสัมพันธ์กันคือ ส่วนที่เป็น “รูปธรรม” ซึ่งแสดงผลให้เราเห็นได้ผ่านประสาทสัมผัส เช่น ร่างกายมนุษย์และสัตว์ ต้นพืช โลก ดวงดาว สสารและพลังงานต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อมองในลักษณะองค์รวมก็คือ ระบบโลกและจักรวาลทั้งหมดที่เราได้รับรู้เฉพาะแต่ด้านกายภาพเท่านั้นซึ่งมั่งเรียกว่า “โลกมนุษย์” หรือ “เตี้ยเตี้ยเหน่ง (ntiaj teb tib neeg)” หรือ “ย่าเจ็ง (yaj ceeb)” อีกส่วนหนึ่งก็คือส่วน “นามธรรม” ซึ่งมั่งถือว่าเป็นส่วนที่อยู่เหนือการรับรู้ผ่านทางประสาทสัมผัส เช่น ขวัญ หรือ วิญญาณ และ ผิ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้ปรากฏอยู่ใน “โลกแห่งผิ” หรือ “ด้าเต้ (dab teb)” หรือ “แยงเจ็ง (yeeb ceeb)” และสัมพันธ์กับมนุษย์และสรรพสิ่งบนโลกมนุษย์

ในเรื่องชีวิต โดยเฉพาะชีวิตมนุษย์ ชีวิตมีองค์ประกอบทั้งส่วนที่เป็นรูปธรรมได้แก่ ส่วนร่างกายหรือ หยาเจ้ (yav cev) และส่วนที่เป็นนามธรรมได้แก่ ขวัญ หรือ วิญญาณ ใจ และ ชีวิต เป็นต้น ขวัญ หรือ วิญญาณ ถูกเรียกว่า ปลี้ (plig) ส่วน ใจ ถูกเรียกว่า เซี้ย (siab) และชีวิต ถูกเรียกว่า เสียว (siav) ทั้งสามส่วนนี้เมื่อมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกัน

และกัน ส่วนนามธรรมทั้งหมดที่กล่าวเป็นตัวอย่างมานี้มั่งถือว่า ส่วนของขวัญหรือวิญญาณเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะขวัญหรือวิญญาณเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดชีวิตและร่างกาย เมื่อตายไป ขวัญหรือวิญญาณจะถูกกำหนดภาคออกเป็นสาม ภาคหนึ่งไปถึงสถิตที่หลุมศพ อีกภาคหนึ่งสถิตที่ “ดินแดนแห่งศิบรรพบุรุษ” อีกภาคหนึ่งไปเวียนว่ายตายเกิด อย่างไม่มีที่สิ้นสุดอันแสดงถึงแนวคิดเรื่องวัฏจักรทางกฎแห่งกรรม

นอกจากนี้มั่งยังมีแนวคิดอีกว่า ไม่เพียงแต่มีขวัญหรือวิญญาณปรากฏอยู่ในร่างกายมนุษย์และสัตว์เท่านั้น แต่ยังมีที่สถิตอยู่ในธรรมชาติเช่น ป่า ก้อนหิน ผืนดิน และแม่น้ำ เป็นต้น ซึ่งมั่งเรียกว่า ผีป่า (ค้ำกูหรือ dab qus) และที่สถิตอยู่ในบ้านซึ่งมั่งเรียกว่า ผีบ้าน (ค้ำเจหรือ dab tsev) โดยผีเหล่านี้จะอาศัยอยู่ในโลกแห่งผี (dab teb) ซึ่งเป็นโลกทางฝ่ายนามธรรมล้วน ๆ ผีอาศัยอยู่มีตั้งแต่ผีในระดับชั้นเทพเจ้า จนถึงผีในระดับชั้นสามัญซึ่งก็คือ ผีป่าและผีบ้านที่สัมพันธ์กับมนุษย์เป็นประจำ

สิ่งที่ค้นพบอีกประการหนึ่งจากการศึกษาก็คือ มั่งมักมองสรรพสิ่งในลักษณะคู่กัน เช่น พ่อกับแม่ ฟ้ากับดิน มีดสว่าง โลกมนุษย์โลกแห่งผี (yaj ceeb yeeb ceeb) เป็นต้น โดยไม่นิยมมองโลกแบบลดทอน เช่น การเริ่มต้นจากเอกภพ จักรวาล โลก มนุษย์ จนถึงหน่วยย่อยที่สุดคือ ปฐมธาตุ ดังนั้นมั่งจึงไม่ได้ให้ความสำคัญแก่การแสวงหา “ปฐมเหตุ” ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วการมอง โลกและชีวิตในลักษณะคู่กันนี้สอดคล้องกับปรัชญาจีน โดยเฉพาะแนวคิดที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยเรื่อง หยินและหยาง

ส่วนแนวคิดทางด้านจริยศาสตร์ มั่งได้สร้างข้อปฏิบัติหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับผีซึ่งสืบเนื่องมาจากแนวคิดทางด้านอภิปรัชญา สังเกตได้จากที่มีกฎทางศีลธรรมและหลักจริยธรรมบางข้อที่สัมพันธ์อยู่กับผี เช่น ข้อห้ามในการพาผู้หญิงที่ยังไม่ได้แต่งงานกันมาร่วมหลับนอนในบ้านฝ่ายชายซึ่งถือว่าเป็นการผิดผี ผิดจารีต และผิดศีลธรรม ผู้ฝ่าฝืนกฎต้องถูกลงโทษ การเช่นไหว้ผีบรรพบุรุษถือได้ว่าเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความกตัญญูของบุตรหลานที่มีต่อบรรพชน เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นแนวคิดทางจริยศาสตร์ในระดับประเพณีซึ่งมั่งถือว่าควร ปฏิบัติ โดยเฉพาะคุณธรรมในด้านที่เกี่ยวข้องด้วย ความกตัญญู การเคารพผู้อาวุโส ถือว่าเป็นหลักการสำคัญ ดังจะเห็นได้ชัดเจนในการเคารพและถือลำดับรุ่นอาวุโสในสังคมมั่ง แนวคิดทางจริยศาสตร์ของมั่งจึงถือเป็นจริยศาสตร์ในเชิงปฏิบัติ เมื่อพิจารณาแล้วจึงสอดคล้องกับแนวคิดทางฝ่ายปรัชญาจีนที่ถือหลักปฏิบัติตามจารีตดังเช่น ท่านขงจื้อ

ดังนั้นแนวคิดทางด้านอภิปรัชญาและจริยศาสตร์ในทัศนะของมั่งจึงเป็นทัศนะการมองโลกแบบองค์รวมครอบคลุมและเกี่ยวเนื่องด้วยทั้งส่วนรูปธรรมและนามธรรม

Thesis Title	Philosophical Thoughts in Hmong 's Sayings .	
Author	Mr. Yutthapong Seubsakwong	
M.A.	Philosophy	
Examining Committee	Lecturer Dr. Viroj Inthanon	Chairman
	Lecturer Dr. Phisit Kotsupho	Member
	Asst. Prof. Jarunee Wonglakorn	Member

ABSTRACT

The purpose of this study is to find the philosophical thoughts of Hmong in metaphysics and ethics ; by studying on Hmong 's sayings which translated by the Hmong's elders who know their meanings , then observing the phenomena which occur in Hmong's society and relating them to the meanings of those sayings , at last analyzing them in to the philosophical thoughts.

From the study it was found that Hmong , in metaphysics way , thinks that the world is composed of two parts , related together. One is the physical part which can be showed for us by the sense perception such as human and animal body , plant , planet (earth and star so on ...) matter and energy. All these are the whole components of the physical universal system that is called " the world of human being (ntiáj teb tib neeg or yaj ceeb) ". The other is the abstract part which beyond the sense perception , it is called " the world of spirit (dab teb or yeeb ceeb) ". This part is composed of soul and spirit .

About the life , especially in human being , life is also composed of two parts ; the physical part is the body and the abstract part is soul , mind and the being of life . In Hmong language , the soul is called " plig " , mind is called " siab " and being of life is called " siav ". All these components are related together when a person still alive. According to Hmong 's view " the soul " is the most important one because it creates

life so that the physical body can be appeared. When a person dies , the soul is separated in three parts ; one is at the tomb , one at “ the land of ancestor or Hmong's heaven ” and the last continues to process life ; birth , die and rebirth as the never ending of life which showing the Law of Karma.

Hmong also thinks that the soul not only appears in human being and animal but also lives as spirit in all nature such as forest , rock , ground and river , which are called “ the wild spirit (dab qus) ” and in the house which are called “ the house spirit (dab tsev) ” . All these spirits live in the world of spirit (dab teb) and relate to human's activities .

In addition , Hmong interests to consider things (both physical and abstract ones) as couple such as mother-father , ground-sky , dark- light , sun-moon and the world of human being – the world of spirit (yaj ceeb-yeeb ceeb) so on ... And doesn't interest to find “ the first element ” , so this view is in line with the world of “ yin ” and “ yang ” in the Chinese philosophy.

For ethics , Hmong sets up many rules and ways of act dealing with the life between human beings to human beings and also human beings to the spirits. For example , the taboo “ Don't take a woman to a man's house for sleeping together before marry ” means that it will brake both human and spirits rule , if one has done as this behavior and must be punished. In Hmong's thought feeding the ancestor spirit shows the gratefulness , being one kind of moral consciousness. So Hmong's view of ethics is related to the Chinese philosophy such as the Confucionism which emphasises on respecting the elder (both this world and the world of spirit).

Therefore , Hmong's both metaphysical and ethical thoughts are the “ Holistic View of Universe ” : dealing with the physical and abstract part.